

דרכו של מונטי

ערביים מידיאבנים, מיפלגתו לא תקבל ממישרד-החינוך המפד"לי הקצבתייתר לבית-החינוך של הקיבוץ השכן. חוץ מזה, הקואליציה המקומית כוללת גם את המפד"ל. אין כסף, אין קואליציה, אין ראשי-מועצה. אך העיקר הוא זה: אין חוק במדינה הקובע כמה צריך מישרד-הפנים לתת לקריית-אפס לכיסוי צרכיה — חינוך, סעד, ביוב, משכורות. אין הסכום תלוי במיספר התושבים או בכל קריטריון אחר. כל ממשלות-ישראל דאגו לכך שלא ייווצרו קריטריונים כאלה. כך מובטח שבוברבסקיועמיתו יעמדו כעניים-כפנתח לפני הפקיד (המפד"לי) במישרד-הפנים.

אם לא ישחק לפי הכללים, לא יקבל כסף. פשיטת-יד, שביתה, פיזור המועצה, ועדה קרואה, סוף בוברבסקי.

כך מגיע מונטי לקריית-אפס. הוא נח שם כמה חודי שנים. המועצה המקומית משקת בו. אך בסוף שנת התקציב אין ברירה. היא צריכה להעביר אותו לגבריאלי.

נדון כל דבר בעולם מילבד השימוש שיעשה במונטי. מועבר התקציב אל ועדה זו. ("פרלמנט" מלשון "פרלא" רה"ל לדבר.)

ועדת-הכספים היא ועדה קטנה וסגורה של עסקני מיפלגות מיצועיים, המורכבת על טהרת המיפלגות של המיסד. לשום סיעה אופוזיציונית אמיתית לא ניתנת בה דריסטר-גל. העילה, כרגיל, היא "ביטחון המדינה". נדונים בה עניינים ביטחוניים. אסור לתת בה מקום לרק"ח, וכדי למנוע זאת גם לא לשאר המיפלגות הקטנות. אבל בראש הוועדה יושב כעת נציג של אגודת-ישראל, שהיא סיעה קטנה יותר מאשר רק"ח. איך זה? אה, יש הסכם קואליציוני. הוא יושב על-השבון הליכוד.

שלמה לורניץ, היו"ר, הוא עסקן משופשף מאוד. מומחיותו המיוחדת אינה בתורה, אלא בתלות כספית-של בון המיפלגות. בשטח זה הוא ארוף ארצי, ואולי עולמי.

בוועדה זו יודעים הכל את הכל. לאן הולך הכסף,

הנה סרט תיעודי, שלא יופק ולא יוקרן בטלוויזיה זיהה הישראלית, וחבל. במרכז עומד שקל אחד, שטריכסף הנושא את דיוקנו של סר מוזס מונטיפיורי, האביר היהודי-אנגלי שמת לפני 95 שנים בגיל 101.

נקרא לו, למען הקיצור, "מונטי".

מונטי הוא, בראשית הסרט, חלק משכר-העבודה המגיע לאחד משה לוי, פועל-בניין. הוא מנוכה משכרו למען שילטונות מסר-הכנסה. לולא נוכח מונטי בדרך זו, היה מצטרף לשקלים אחרים ומשמש למשה לוי כדי לקנות עוד קילו בשר למישפחתו, או זוג-נעליים לאחד מארבעת ילדיו, ואולי — מי יודע? — לקניית מכשיר-טלוויזיה. לא היה יוצא מזה סרט מעניין.

אבל מונטי אינו מניע ילדיו של משה. הוא מגיע לקופת-המדינה. ושם מתחילה דרך ההרי פתקות שנו.

הממשלה צריכה להחליט מה לעשות במונטי. לאן יועבר מן הקופה הגדולה, שבה הוא מצטופף בקרב מיליארדים של שקלים אחרים?

המצלמה מגיעה אל חדר-השיבות במישרד-האוצר, שבו מתכנסת ועדת-השרים לענייני כלכלה, "הקבינט הכלכלי" בקיצור. ("קבינט" פירושו חדרון, אך במיקרה זה החדר הוא די גדול כדי להכיל את האנשים החשובים ועורריהם.)

הקבינט מחליט להעביר את מונטי אל מישרד-הפנים. לשם מה?

כל הנוכחים יודעים כי תקציב מישרד-הפנים הוא מנופה. כולם יודעים גם מה הסיבה לכך. אך איש אינו מדבר על כך. ובוודאי לא כאשר יש במקום מכשיר ההקלטה של צוות הטלוויזיה.

מונטי נוער למימון המפד"ל.

כאשר נסגר מישרד-הפנים, יחד עם שני מישרדים אחרים, בעת הקמתה של הקואליציה לידי מיפלגה זו, היה ברור כי זוהי המטרה האמיתית. המישרד מחלק כמויות אדירות של כסף.

מפירת המישרד למפד"ל בא לאפשר לה לקחת חלק מן הכסף הזה לניסה.

מבחינה זו אין מישרד-הפנים שונה ממישרדים אחרים, ואין המפד"ל שונה ממיפלגות אחרות של המיסד, אם כי תיאבונה הוא, יחסית, יותר גדול. כימעט כל מישרד ממשלתי חולש על זרם של כסף, בעת חלוקת המישרדים לוקחים בחשבון את היכולת של בעל-המישרד להפקיע חלק מן הכסף הזה לצורכי מיפלגתו וסיעתו.

כך, במסווה של חקוקת תיקום, נערך למען שם הסדר לחקוקת כספים. כל משתתפי המשא-והמתן יודעים זאת.

בעיתון מופיעה בגמר מלאכת-ההרכבה רשימת השרים. אך עסקני-המיפלגות רואים בעניין-רחה רשימה שונה לגמרי: רשימת הסכומים שכל מיפלגה יכולה להפיק מן המישרדים שנמסרו לה.

אין זו חלוקה נוקשה. יש מידה של קריתו. לא כל כספי מישרד-הפנים עוברים לכיסו המפד"ל, ולא כל כספי מישרד-השיכון עוברים לכיסו הליכוד (ומקודם למיפלגת העבודה). יש גמישות. מישרד הפנים מעביר כספים לבית ז'בוטינסקי, ומישרד-השיכון מעביר כספים למוסד של המפד"ל.

אין בעיות. יש הבנה. גם במאפיה אין חלוי קה נוקשה בון "מישפחות". יד רוחצת יד, וככל ששתי הידיות מלוכלכות יותר, כן דרוי שם יותר שותפות ביניהן.

כך מיועד מונטי למישרד-הפנים, כדי לממן את המפד"ל. אך הדרך אינה ישרה ופשוטה.

יש מדינה. יש דמוקרטיה. יש חוק. אחרת, לשם מה הקמנו את מדינת-ישראל?

הממשלה מחברת "תקציב", והוא מוגש לכנסת. בתוך ציב כתוב שמונטי הולך למישרד-הפנים. אבל אייפאשר לכתוב למת בדיוק נועד. זה לא יהיה יפה. תחת זאת נאמר שמונטי מיועד לקופת המועצה המקומית בקריית אפס.

התחנה הבאה בדרך היא הכנסת. יש דמוקרטיה. יש פרלמנט. התקציב זקוק לאישור הפרלמנט. בעצם, השייטת הפרלמנטרית כולה נולדה בעיקבות הדישה משמלמי המסים יקבעו, באמצעות נבחריהם, מה ייעשה בכספיהם. אין מיסוי בלא ייצוג. חברי הפרלמנט הם נציגיהם של משלמי-המיסים.

איך עובר מונטי את המיכשוי הזה? אין בעיות. בפרלמנט יש מוסד הקרוי "ועדת-הכספים". אחרי יוכוח של כמה עשרות שעות במליאת-הכנסת, שבו

מה קורה בגבריאלי? זה תלוי. יתכן שבגבריאלי אין ביכלל ישיבה בשם אור לגויים, אלא רק שלט התלוי על אחד הקירות. יתכן שיש ישיבה קטנה.

זה לא משנה. הממשלה לא העבירה את מונטי בדרך הארוכה הזאת כדי שיסוים את הקאריירה שלו בתלמוד הכבלי. מונטי צריך לנדוד.

לאן? למיפלגתו של שר-הפנים, כמובן. למי במיפלגה? לסיעתו של השר.

איך עושים זאת? פשוט. ישיבה היא מקום קדוש. אין מצפים מרב גדול-בתורה שיעד אדי לנהל ספרים. אין מאזן. אין דיווח-שבון. אין כלום. מונטי עובר מתחת לשולחן.

השר יכול להעביר את מונטי לסיעה אחרת במיפלגתו, תמורת סכום מתאים מידי המישרד הממשלתי שבו שולטת הסיעה השניה. או למיפלגה אחרת, תמורת שרות דומה מצד מישרד שעליו חולשת אותה מיפלגה.

הכל גמיש. אך הפרוינציפ ברור.

כך מגיע מונטי לתעודתו. אך מתעוררות שתי שאלות.

אשר מונטי עובר מתחת לשולחן, מי יודע לאן בדיוק הוא מגיע? לכיסו של מי?

על פי ההלכה (הבלתי-יכשרה), הוא צריך להגיע למוסד המיפלגתי ולשמש שם לצרכיו: שיחוד בוחרים, תשלום משכורת לעסקנים, פירסום חומר סיעתי, חלוקת הטבות, מימון נסיעות של חברי הסיעה לחו"ל.

אך מכיוון שכל זה נעשה מתחת לשולחן, מניין הביטחון שאין מונטי מגיע בסוף לכיסו הפרטי של מישהו, ומשם לחשבוני-הבנק הסודי שלו בשווייץ או לחברה בווארז'ין?

אין ביטחון. לא יכול להיות ביטחון. אפילו במאפיה אין ביטחון כזה, ועל כן מתעורר מדי פעם הצורך להרוג שם מישהו החשוד בכך שהדולר נדבק לדפנות כיסו. אצלנו אין הורגים, בדרך השם. נדבק נדבק, והשאלה השניה: היכן המבקר?

ראינו היכן הממשלה, השר, הפרלמנט, ועדת-הכספים, ראשי-המועצה, הרב (אם הוא קיים), ראשי-הסיעה, ואולי גם הפקיד האחראי על הכספת בשווייץ.

אבל היכן המבקר-המדינה? האם יתכן כי אחרי מאות רבות של בדיקות מדוקדקת בספרייה-השבונות של המועצות המקומיות בארץ, שלא לדבר כלל על סיפרי מישרד-הפנים ושאר המישרדים, לא גילה המבקר מעולם את השיטה הזאת? יש שתי תשובות אפשריות:

הוא לא ידע, ואז צריכים לחסל את מישרד מבקר המדינה. פשוט חבל על הכסף המכובד על מנגנון גדול כזה של כסילים ושטנים.

הוא ידע גם ידע, ואז מתבקשת מסקנה מסוג אחר. המבקר הוא חלק מן השיטה. כמו הממי שדה, ועדת-הכספים והפקיד השווייצני.

מה נולדה היטה המהומת הזאת? היא נולדה עם מדינת-ישראל. ניצח עליה דויד בן גוריון. הוא ירש את עיקריה מן הסוכנות היהודית. כל ממשלות-ישראל עד כה היו שותפות לה. ליתר דיוק: כולן התבססו עליה.

מי שותף לשיטה הזאת? כל מיפלגות המיסד — כל סיעות הליכוד, שתי מיפלגות המערך, המפד"ל, אגודת-ישראל פא"י, ל"ע.

מי לא? המיפלגות הקטנות, הסבורות בעיוורונן כי הפוליטיקה היא עניין של אידיאלים, פטרונות, עקרונות, תחת להבין שזהו עניין של כסף.

שאלה אחרונה: מדוע המיפלגות הקטנות הן קטנות? התשובה: ראה לעיל.

סר מוזס מונטיפיורי: סיבוב גדול לשווייץ

למי ואיך. כל אחת מן המיפלגות המיוצגות בה מקבלת את חלקה. אין הבדל רב בין "קואליציה" ו"אופוזיציה". משום כך עובר הכל בשקט.

בפרוטוקול כתוב שמונטי הולך לקריית-אפס, כסיוע מטעם מישרד-הפנים. כל אחד מן הנוכחים יכול להכחיש, לאחר מכן, שידע מה פירוש הדבר. בייחוד אם הוא באופוזיציה. אבל כולם יודעים, גם איש-האופוזיציה, כי כאשר המערך היה בשילטון, קודמיו של מונטי הלכו באותה הדרך.

כסוף חזור התקציב למליאת-הכנסת. שם הוא מתקבל באוונרה התולדת.

עשרות חברי-הכנסת הרימים ידיים — כמה מאות פעמים תוך שעתים-שלוש — מבלי לדעת על מה הם מצביעים. איש מהם לא קרא ברצינות את הכרכים העבים של ספרייה-התקציב. סומכים על המומחים שעשו את שלהם בוועדה, ושהבטיחו לכל מיפלגה מימסדית את המגיע לה.

כך מגיע מונטי אל מישרד-הפנים. התחנה הבאה היא קריית-אפס.

ראש המועצה המקומית של קריית-אפס, מוישה ("מישקה") בוברבסקי, הוא מפא"יניק. הוא שונא את המפד"ל. הוא יכול להתנגד לדרישת מישרד-הפנים להעביר את מונטי לישיבת אור-לגויים, שאינה נמצאת כלל בקריית-אפס. אלא בהתנחלות גבריאלי ליד רמאללה. מה גם שמישקה הוא יונה, וביכלל מתנגד להתנחלויות.

והעניין כולו עלול להיות פלילי.

האם הוא מתנגד? ההחלטה. אין הוא מתנגד. מדוע? ראשית, אם בוברבסקי יתנגד להעברת מונטי לישיבה בגבריאלי, שחבריה יורים מדי-פעם (כימי חול) בילדים